

Egy Tehetség Nagykövet gondolatai (2. rész) - A boldogságról

2022. február 2.

Idén januárban induló sorozatunkban a 2021-ben a Magyar Tehetség Nagykövetének megválasztott Havass Miklós írásait olvashatják, aki az első hazai informatikus generáció tagja, számítástechnikai fejlesztő, vállalatvezető, a SZÁMALK volt vezérigazgatója, elnöke.

A Boldogságról

Valamennyi ember közös vágya meglelni a boldogság titkát és életében megvalósítani azt. A lehetőségek, próbálkozások sok irányba mutatnak. Az örök érvényű Maeterlinck tündérmesében *Tyltyl* és *Mytyl* a vallon erdők rengetegében keresik a boldogság kék madarát, hogy a végén saját szívükben lelják meg azt. *Hans Küng*, az ismert svájci reform-teológus élete alkonyán végig szálaz néhány közismert lehetőséget (*What I believe*): vagyon, élvezet, hatalom, dicsőség, egészség, utazás? Mindegyik figyelemre méltó lehetőség – rövid távon. Mert mindet fenyegeti az elmúlás. Vagyonodat elvesztheted, egészséged megroppanhat, hatalmad elvehetik. És ezeknek a lehetőségeknek aggodalma keserű mótelyként él szívedben. Mindezek a válaszok elégtelenek. A külső körülmények megváltozhatnak, s amire boldogságunkat építettük, romba dőlhet. A boldogságot nem a külvilág tárgyaiban kell keresned.

Erről szól a *Bolyai Műhely Alapítvány* tehetséggondozó hálózatának hallgatói által írt, *Babarczy Eszter* által szerkesztett tanulmánykötet, a „*Boldog Emberek*”. Diplomafeladatként 14 hallgató keresett meg egy-egy általa boldognak vélt embert, s rövid novellákban leírta rövid élettapasztalatukat. Mi boldogságuk titka? Volt közöttük falusi ács, hastáncosnő, szerzetes, könyvelőnő, hajléktalan gondozó, gimnazista... A kötet summája: egyik sem volt gazdag, egyiket sem kerülték el a

tragédiák, de mindegyikük meglelte a boldogságot, a harmóniát, mert „ők nem pusztán beletörődtek életükbe”, hanem napról napra megkeresik és „létrehozzák az élet teljességét.”

Régi tudás: a boldogság titka nem magunkon kívül keresendő. A boldogság képessége magunkban rejlik. Ezt az ismeretet tudományosan is feldolgozta és leírta a múlt év során elhunyt Csíkszentmihályi Mihály. A boldogság kulcsa: minél inkább flowban (érzelmi áramlatban) élni. Azaz megtalálni magunknak azt az értékes célt, amely lelkesíteni tud, amely elég „magas” ahhoz, hogy ne érzük el könnyen, de elég közeli ahhoz, hogy elérése ne haladja meg képességeinket. És ezután megfeszített erőfeszítéssel küzdeni e cél eléréséért.

E küzdelem során kudarcok, s olykor sikerek érnek. Ez utóbbiak megerősítenek. De a kudarcok is erőt adhatnak, újragondolást. És a nagy „truváj” nem is a cél maga. Ha elértük, megszereztük hamar értéktelen vitrin tárggyá válik, a világrekordot rövidesen túlhaladják. A boldogság maga a folyamatos erőfeszítés, a flow. Ez ad örömet és boldogságot. Erről írok egyik Tóth Lászlóval közös könyvemben (*Ifjan – Éretten – Éltesen*) Székely Évára emlékezve. „Székely Évának van egy szép és sikeres könyve: «Sírni csak a győztesnek szabad». A tehetséges, jól úszó kislányt, a «pillangókisasszonyt», aki életét arra tette fel, hogy egyszer olimpiai bajnok lesz, az üldöztetés éveiben származása miatt nem engedték versenyezni. Amikor minden álma összeomlani látszott, nagy akaratereővel, konoksággal tovább úszott, tornázott és sohasem adta fel a reményt. Amikor már a medencébe se engedték be, a szárazföldön edzett. És 1952-ben elérte azt, hogy az olimpiai dobogó legfelső fokára állhatott. Könyve címe azt üzeni: ha életed nehéz is, nem sírhatsz, ne morgolódj, ne add fel! Szorítsd össze a fogad, küzdj és küzdj, s végül, ha győztél, a Himnuszt hallgatva megengedhetsz magadnak, egy könnycseppet.” Ez a boldogság könnye. Tehetségnagyköveti kitüntetésemén Julianus barátot láthatod, amint csüggedő társának, Gerhardus testvérnek felemelt karral mutatja a célt, az utat és közben buzdít a kitartásra. Karja egyenes, nyíl, nem ide-oda lődörgés. A célt mutatja lankadatlanul.

Saint-Exupéry is ezt fogalmazza meg más szavakkal „*Citadella*” című művében. Az élet értelme a csere. Elcserélni magunkat valami másra. Az anya gyermekére, a hímzóráma felett vakoskodó asszonyok gyönyörű oltárterítőre, az úszó egy másodpercre, az énekes egy megrendítő pillanatra. Veszendő létünk elcserélése valami nagyobbra. A csere értékét nem is a csere tárgya adja, hanem az

erőfeszítés nagysága, a cselekvés ténye és szeretete. Másutt így ír a berber fejedelem nevében *Exupéry*: ha azt akarod, hogy jó hajókat alkossanak számodra, elsődlegesen ne a vászonszövés, szegkovácsolás technikáival bíbelődj. Tanítsd meg a tenger szeretetét, s e szeretet magával hozza a többi.

Vonatkozik e példa ránk, tehetségsegítő mentorokra is. Nem is a technikáink az elsődlegesek, hanem az annak során átadott emberi minta, szeretet. Tiszteletteljes ámulattal figyeltem a közelmúltban elhunyt *Kállai Gábor* nemzetközi sakk-nagymester és edző Facebook bejegyzéseit. Persze végjáték példákat is bemutatott, rejtvényeket is feladott, de bejegyzései mindegyikében ott volt a tanítványok szeretete, bátorítása, a sakk művészetének áhítata, de egyben derűje is. Ha a szerep úgy kívánta, még lila bohócsipkát is felhúzott fejére.

Polner Tamás és Varga Lóránt írják „*El Camino de Santiago*” című szép, képes albumukban: „Azért élünk, hogy eljussunk célunkhoz, és ha eljutottunk, akkor tovább mehessünk egy másik cél felé. Ezért mondja a tao: Az élet maga az út. Az út számít egyedül. Mert a cél felé haladás adja meg az élet értelmét. Nem a beteljesedés, a cél elérése. Az csak állomása az életnek, pici pihenő az úton (a hetedik nap, ha úgy tetszik).” De az út örök!

Az én személyes példaképem *Don Quijote*. Éjjeliszekevényemen az ő Valenciából származó bronz szobra áll figyelmeztető jelként. *Ne a valóság esetlegességeivel bíbelődj! Törekedj eszméid megvalósítására!* Még ha egyedül is vagy, ha mások ki is nevetnek. *Don Quijote* nem hóbortos, zavaros öregúr, mint sokan hinni vélik. Ő a tiszta, nemes gondolat bajnoka. És ami vigasztaló, hogy bármit is mondhatunk az emberiség gyarlóságairól, eszmeként mégis őt tiszteljük, őt hordozzuk szívünkben, s nem a praktikus, földhözragadt, élelmes társát, *Sanchót*.

A tehetségeknek, és kik nem azok, az útjukat kell megtalálniuk, s azt kell megtanulniuk, hogyan járjanak rajta. Ehhez biztosítanunk kell számukra a szabad kísérletezést, az útkeresést, az esélyek mérlegelését. És aztán taníthatjuk a praktikákat, és bátorítsuk azt, aki elfáradt, elcsüggedt. A mentori munka nem csak tudás átadás. A mentormunka ember nevelés! *Igaz emberré* való nevelés.

És még egy megjegyzés, ami szerénységre int. Az etológusok szerint egy kutyának három dolog elég a boldogsághoz: az enivaló, a fejuvakargatás és a gazda jelenléte. És nekünk sokkal többre van szükségünk? Ez utóbbiról szól következő bejegyzésünk.

Havass Miklós

Hivatkozások:

[Egy Tehetség Nagykövet gondolatai - 1. rész](#)